

VISITA A TRAVÉS DE PISTAS PARA BACHARELATO

DINÁMICA

Actividade autónoma para alumnado de Bacharelato. É o centro de ensino quen trae ao Museo as copias precisas para usalas na visita. O profesorado encárgase de facer os grupos e controlar que o xogo se desenvolva con tranquilidade.

Neste mesmo envío as instrucións do xogo, as solucións, o itinerario e os planos de orientación. O alumnado terá que levar o itinerario das pistas e o plano. As solucións son para o profesorado.

Achegámosvos tres itinerarios (chamados G1, G2 e G3) que conteñen pistas con información diferente:

- Grupo 1 (**G1**), ten pistas a resolver nos seguintes espazos:

Edificio: Apartado da igrexa- Panteón / Sala do Mar / Sala de Indumentaria / Sala de Música/ Sala de Sociedade

- Grupo 2 (**G2**), ten pistas a resolver nos seguintes espazos:

Edificio: Apartado da Igrexa- Arte / Sala do campo / Sala de Tecido / Sala de Arquitectura / Sala de Sociedade

- Grupo 3 (**G3**), ten pistas a resolver nos seguintes espazos:

Edificio- apartado escaleira / Sala de Oficios / Sala da Olaría / Sala de Arquitectura / Sala de Sociedade

- Todos os grupos comparten a introdución, o mapa de Domingo Fontán e a reflexión final sobre os contidos do Museo do Pobo.

Debedes facer, como mínimo, tres grupos, para que cada un leve un itinerario. Repartiredes os itinerarios, a ser posible, antes de entrar no Museo xunto co plano, e indicaredes as recomendacións para garantir un xogo tranquilo.

A temporalización é de 75 minutos. Dade aproximadamente 40 minutos para a busca das pistas e marcade como punto de encontro a igrexa. Caso estea fechada, as escaleiras de acceso desde o claustro.

A última folla co logo do Museo téñena todos os grupos. É unha reflexión para que pensen mentres agardan polo resto de compañeiros e compañeiras. Se lles apetece completala, poden deixala, ao saíren, na recepción do Museo.

Ao remataren de buscar as pistas poderdes ir todos e todas xuntas polo Museo. Tedes 35 minutos se vides cos 75 minutos propostas para a actividade. Cada grupo falará do que tivo que procurar nas salas e, xunto coas solucións que terá o profesorado, poderdes ampliar a información ou resolver dúbidas. As solucións están redactadas para poderdes ler todo seguido en cada sala correspondente, se así o queredes. As respostas concretas están **resaltadas en cor**. Se non dispoñedes de tempo suficiente poderdes obviar preguntas ou facer a solución das mesmas no centro, co apoio da visita virtual: <https://visitavirtual.museodopobo.gal/>

SOLUCIÓNS DAS PISTAS

EDIFICIO

IGREXA

O Museo do Pobo Galego está instalado no antigo convento de San Domingos de Bonaval, un edificio monumental construído a partir de 1219 pola orde dominica. Foi convento até a súa desamortización, na fase de **Mendizabal**, e na actualidade é propiedade do Concello compostelán.

Ten planta de cruz latina tipo salón, para acoller o máximo número de fieis que se achegaran até aquí, pois, a pesar de estar fora da muralla da cidade medieval, está ao lado da "Porta do Camiño", lugar principal de entrada do Camiño Francés e Primitivo. A cabeceira, o lugar que na cruz se correspondería á cabeza, é de **estilo gótico**. Construíuse no S.XIV e ten un elemento principal que nolo demostra, os arcos apuntados coa intención de pasar máis luz ao interior ca na época románica e dulcificar a mensaxe relixiosa. Por iso tamén a advocación das igrexas góticas son á virxe María.

PANTEÓN

Desde a desamortización case toda a igrexa está sen culto (agás a capela do Rosario). Os outros espazos están dedicados a ser o Panteón de Ilustres de Galicia desde que en 1891 trouxeron os restos da escritora **Rosalía de Castro** desde Iria Flavia. O último en chegar foi Alfonso Daniel Rodríguez Castelao soterrado aquí en 1984. O seus restos estaban en Arxentina, lugar ao que tivo que **exiliarse tras a vitoria na guerra civil do bando franquista**, para non ser fusilado ou represaliado como moitas das persoas que apoiaban a República e que, coma el, tiñan ideoloxía galeguista e de esquerdas.

No Panteón tamén podedes visitar a (1) Alfredo Brañas, pensador clave para o movemento Rexionalista. A (2) **Ramón Cabanillas**, poeta dunha xeración literaria xurdida á luz das Irmandades da Fala e en cuxos poemas fala das loitas do agrarismo, como a dos Mártires de Sobredo (Guillarei, Tui) asasinados por defender un veciño contra o pago dos foros segundo acordo do Congreso Agrario. A (3) **Francisco Asorey**, escultor que usaba como modelo a xente humilde; por exemplo, na escultura de "A Santa" onde representa o traballo das mulleres labregas, que coidan a casa, crían, traballan a terra e sosteñen a economía familiar en tempos de emigración. A (4) **Domingo Fontán**, matemático e xeógrafo que fixo a Carta Geométrica de Galicia entre 1817 e 1834; imprimiuse en París en 1843 e, segundo conta Miguel Anxo Murado en "Outra idea de Galicia", antes de metelo na imprenta deuse de conta que esquecera incorporar a este mapa tan detallado o seu lugar de orixe, o concello de **Portas** (Pontevedra).

ESCALEIRA

A tripla escaleira helicoidal é unha construción única no mundo. Foi deseñada a finais do século XVII polo arquitecto Domingo de Andrade e é de estilo barroco. Toda a parte do edificio onde se atopa o Museo foi reformada daquela.

Ten forma de hélice e, aínda que moita xente lle chame escaleira de caracol, non o é!

A curva descrita nas cunchas dun caracol son chamadas espirais logarítmicas ou curvas de Fibonacci. A curvatura da escaleira de caracol é constante, é dicir o seu crecemento é sempre o mesmo. A curvatura da cuncha cambia, a razón de crecemento é Φ , é dicir o número de ouro.

Nas escaleiras de Bonaval o apoio está na parede, non nun eixe central. A semellanza coa de caracol é que mantén a curvatura constante mais, as nosas escaleiras, ao non ter un eixe central, son máis abertas que as de caracol e permiten un espazo libre no centro. Esta pregunta é unha pregunta aberta, polo que pode haber máis respostas correctas.

A elección da hélice (curva constante no espazo sobre un cilindro) como base para o deseño desta escaleira non é caprichosa, senón que obedece a dúas características matemáticas desta familia de curvas: teñen a curvatura constante e son as xeodésicas nun cilindro. Quere dicir que ter a mesma curvatura en todo o seu percorrido supón que o xiro de cada chanzo é sempre o mesmo, posibilitando que todos eles teñan a mesma forma. Esta característica facilita moito a construción. En matemáticas chamamos "xeodésica" á liña que une dous puntos dunha superficie empregando a menor distancia posible. Por exemplo, as liñas xeodésicas nun plano (pensa nun folio) son as liñas rectas.

E agora imaxinade que organizades unha celebración e queredes colocar unha alfombra sobre as escaleiras de xeito que cada chanzo estea cuberto cunha das cores do arco da vella. Cal sería a cor do último chanzo en cada unha das tres?

Tendo en conta que as cores do arco da vella son, por esta orde: amarelo, verde, celeste, azul e violeta só temos que dividir o número de chanzos entre 7 e considerar o resto:

Escaleira I: $82/7 \rightarrow$ Resto = 5 $\rightarrow$ Celeste

Escaleiras II e III: $45/7 \rightarrow$ Resto = 3 $\rightarrow$ Amarelo

SALAS DE ETNOGRAFÍA

SALA DO MAR

No centro da sala hai tres embarcacións reais. A **traíñeira**, a que se move a remos, introduciuse principalmente no século XIX especializada na pesca da sardiña.

Esta embarcación relaciónase coa maqueta da fábrica de conserva a través do sal. Tédelas na metade da sala. Abastecían de sardiñas a esta industria, que comezou a fomentar a industrialización da pesca desde o S.XVIII.

A introdución destes barcos provocou a chamada "Guerra da sardiña" e nalgúns zonas da costa chegaron incluso a dinamitalos para evitar que saíran faenar porque, dicían, esquilmban o mar.

Antes da chegada da industria transformadora, a pesca que se viña realizando na nosa contorna facíase empregando artes respectuosas co recurso, como o **"xeito"**, unha arte de pesca de deriva. A embarcación botaba o pano de rede no mar e nel quedaban atrapados exemplares de sardiña dun determinado porte. Isto era posible polo tipo de enmallado que se empregaba que facía que o aparello fose moi selectivo, permitindo respectar outras especies e exemplares de sardiña que non daban a talla. A **"xávega"** primeiro, un arte de pesca de arrastre, e posteriormente a **"traíña"** (cerco de xareta) foron elementos que as empresas da salgadura e a conserva incorporaron respectivamente nos seus barcos para incrementar as capturas, sen reparar ademais nos danos que facían nos fondos mariños ou sobre a cantidade de recurso. Para empregar esas novas artes de pesca chegaron tamén novas embarcacións, moito máis grandes, como a **"traíñeira"**, que permitían levar a bordo máis tripulantes, saír a

buscar a sardiña fóra da ría sen agardar a que entrase nela e incrementar as capturas podendo provocar o esgotamento dos recursos, como xa ocorrera uns anos antes na costa mediterránea ou bretoa.

SALA DO CAMPO

Isto que vedes aquí é un xugo, peza usada para atar animais, como os bois, a diferentes apeiros e que, coa súa forza, poidan movelos. Úsase, por exemplo, no arado, na grade ou no carro. Na sala hai varios xugos con diferentes formas. A de *canga* que se une ao animal polo seu colo, ou a de *mulida*, que se xungue nos cornos.

No mapa de Galicia onde se asocia a forma do xugo a diferentes zonas xeográficas, podemos ver como o de mulida, o que se xungue nos cornos, é típico de zonas montañosas de Ourense. A mulida é unha especie de almofada que se pon entre a cabeza do animal e a madeira do xugo para non danalo. Por este motivo tamén se lle ata aos cornos en zonas de fortes pendentes, para non esganalos. Ademais, no sur ourensán, nos montes do Xurés, Leboreiro ou Quinxo, trabállase coa especie bovina chamada cachena, vacas e bois con grande cornamenta. A raza cachena ocupaba terreos de chan ácido e poucas posibilidades forraxeiras, con clima húmido e frío. Hoxe en día adáptase ao todo o territorio, predominando as zonas montañosas.

En terreo de pouca calidade, como o monte, tamén se pode cultivar o centeo a través das estivadas: rozas e queimas controladas no monte para fertilizar a terra e poder plantar. O seu uso era para consumo humano, pois o trigo era escaso e só se usaba en ocasións especiais, como por exemplo para facer o bolo de pan doce que se comía nas vodas (a regueifa). De aí a súa importancia na época e a xustificación de que escritores como Otero Pedraio, falen do centeo con asiduidade. A partir do S.XIX comezou a exportarse a Rusia e USA un fungo que medra no centeo e de grande valor na industria farmacéutica. O corno, cornecho ou caruncho do centeo ten propiedades antihemorráxicas e en Galicia, a través da farmacéutica Zeltia (Porriño, 1939), comercializouse un fármaco usado nos partos.

A especie de millo que hoxe coñecemos veu de América, ao igual que a pataca, e asentouse principalmente nos séculos XVII e XVIII. A partir do XIX úsase maioritariamente para forraxe, é dicir, alimentar o gando co obxectivo de vender a carne, collendo máis peso na economía das casas a gandaría que a agricultura minifundista, destinada sobre todo ao autoconsumo.

SALA DOS OFICIOS

A identidade galega é un tema central que está implícito en todo o que mostra o Museo. Agora ben, hai moitos tipos de identidade e moitas formas de amosalas diante dos e das demais. As xergas e xeitos de falar diferenciados ou as marcas e símbolos cos que nos tatuamos ou marcamos as nosas pertenzas é algo que facemos no S.XXI como mostra identitaria, mais que xa facían tamén na época medieval.

Un exemplo é o *oficio da Cantearía*, que ao igual que o de afiar, o de facer cestos ou tellas. Todos son oficios ambulantes e tiñan linguas gremiais para diferenciarse alí onde ían e protexer os seus segredos de oficio. A lingua da cantearía era "o verbo" ou o "argina", que deriva de *ar* (pedra) e *gina* (quen a prepara). Ademais, as cuadrillas tiñan a súa marca para diferenciar os traballos e poder cobralos. Se visitades a Catedral, reparade nas pedras dos muros, teñen as marcas destas persoas que alí traballaron.

SALA DA OLARÍA

Xa pasastes por varias vitrinas a falar de oficios tradicionais, aqueles que manipulan as materias primas que extraemos do noso territorio. Agora estades na das persoas que fan

cacharros de arxila. A maioría das cores destes cacharros responden á cor natural da terra de onde se colleu a materia prima. Podedes ver no alto das vitrinas o nome da zona concreta. Xaora, que pasa cos cacharros negros? Galicia non ten terreo volcánico polo que a cor negra non é natural, é resultado da cocción en fornos sen cheminea. Así os cacharros, ao estaren en contacto directo co lume, tinguense máis de escuro debido á redución do oxixeno e a carbonización da arxila. Ao ter cheminea o fume canalízase e a tintura é máis doada de limpar. O lugares onde cocen con fornos abertos son **Niñodeaguiá (Ourense) e Gundivós (Sober, Lugo)**

SALA DO TECIDO

Esta sala fala da transformación da planta de liño en tea. Un traballo artesanal que supuxo un ingreso económico para moitas familias sobre todo no S.XVIII grazas ao comercio con Castela e con América.

Fixádevos en todas as ferramentas que había que usar para este traballo. Era un proceso dun ano desde que se plantaba até que se levaba ao tear. **Son dez os pasos.** PLANTAR (en primavera), ARRIGAR (arríncase a planta de raíz), RIPAR (sepáranse os talos da semente), MAZAR (rómpense os talos da planta), TASCAR - ESPADELAR- ASEDAR (selecciónanse as febras de liño pola súa calidade, separando o liño fino dos tascos e da estopa), FIAR (convértese liño en fío coa roca e o fuso), ENSARILLAR (fanse as madeixas)e DEBANDAR (fórranse os novelos).

O liño foi a materia prima dunha das primeiras iniciativas industriais do país. Na segunda metade do século XVIII conflúen varios factores que contribúen ao desenvolvemento da actividade, que terá gran importancia ata os primeiros anos do século XIX. Neste período vaise producir un considerable incremento da demanda debido, principalmente, ao progresivo empobrecemento da poboación campesiña do interior peninsular, que buscaba produtos téxtiles máis baratos. Outro feito fundamental foi a apertura en 1764 do porto da Coruña ao comercio colonial, o que supuxo a aparición dun novo e amplísimo mercado en América. Este importante aumento da demanda, que o liño galego non podía satisfacer, provocou a importación masiva de liño procedente do Báltico e de Rusia, que chegaba aos portos de Ribadeo, Carril e Vigo. Este liño era repartido por todo o país para ser transformado en lenzos que logo se exportaban a Castela e América. Os máis prezados eran os procedentes de Padrón, Caldas e Viveiro, pola superioridade técnica da súa fabricación. Incluso nesta etapa florecente, a produción de lenzos non deixou de ser unha actividade artesanal con marcado carácter doméstico. Os notables beneficios que a produción de lenzos aportaba á economía familiar motivou que en zonas como Padrón, A Limia e Viveiro, gran parte da poboación rural se dedicara a esta actividade combinada sempre coa práctica da agricultura. Esta situación florecente deu lugar á proliferación de tecedores e tecedoras así como a feiras e mercados dedicados exclusivamente ao liño nas súas diferentes fases de transformación. Cara a **mediados do século XIX este sistema produtivo non foi capaz de dar o salto a un sistema de produción industrial** debido a diversos problemas culturais, económicos e sociais. Os intentos do goberno, do Consulado da Coruña e de persoas ilustradas, mediante as Sociedades Económicas de Amigos del País, por mellorar a calidade do liño, coa importación de sementes para renovar as existentes en Galicia e por modificar os sistemas de fiado e branqueado non foron suficientes para industrializar a actividade téxtil. Os lenzos galegos, producidos artesanalmente, tiveron que **competir cos novos tecidos de fabricación industrial, máis baratos e de mellor calidade, que procedían de Francia, Bélxica e, sobre todo, de Inglaterra, onde xa se consolidara a industria do algodón.** Desde finais do século XIX e principalmente ao longo do século XX, o cultivo do liño e a produción de lenzos en Galicia foise abandonando progresivamente ata desaparecer cara a década dos 60 do século pasado, cando se fan as últimas sementeiras de liño no noso país.

SALA DA INDUMENTARIA

A industrialización, xunto coa mellora das vías de comunicación, facilitou que a mesma moda se expandira por diferentes lugares. Así globalizouse a chamada "moda internacional", é dicir, vestidos que se podían comprar na Coruña, en París ou en Londres.

A primeira vitrina da sala (se miramos cara as fiestras fica a man esquerda) amosa algúns exemplos desta moda que xurdirá a comezos do S.XIX, tras a Revolución Francesa sendo París o seu epicentro seguido de Londres grazas á raíña Victoria de Inglaterra (a mesma que provocará o cambio de casar de negro a casar con vestido branco). Principalmente esta moda calou en clases cun alto poder adquisitivo como a burguesía ou a fidalguía, converténdose nun símbolo de status social.

SALA DA MÚSICA

A música vai unida ao ciclo da vida, non só como fonte de pracer estético senón tamén para acompañar nas tarefas diarias ou expresar sentimentos de ledicia ou saudade. Temos moitos exemplos, desde os cantos de berce ou arrollos para adormecer ás crianzas ás regueifas, cantos ao desafío que sen fan nos casamentos; o cantos de labor que acompañas os traballos ou os alalás, cantos de estrutura libre para expresar emocións e sentimentos.

Moitos destes cantares inspiraron a Rosalía de Castro, a cal recolleu poesía oral que glosou en Cantares Gallegos, iniciando o rexurdimento da escrita en galego en 1863.

A métrica da poesía oral é diversa. Temos cantigas de dous ou de tres versos, mais o máis habitual é escoitármolas e compórmolas (sobre todo na regueifa) de 4 versos octosílabos con rima no 2º e no 4º. É o caso do canto de Nadal escoitado no interactivo número 7 da sala, no que se conseguen as oito sílabas a veces facendo sinalefas e outras incluíndo no final vogais paragóxicas (ca-mi-ñan-do-a-Be-lén-he).

SALA DE SOCIEDADE

"Adiós, ríos; adios, fontes", un poema deste libro, está escrito co ritmo e repeticións propios das cantigas tradicionais, con ton musical, como se tratara dunha canción, e con anáforas, repeticións que reforzan a idea de despedida que transmite este poema, centrado na dor que provoca a emigración, un tema que asolou a Galicia do XIX e que do que Rosalía non era allea dando voz ao pobo.

Como falamos, no XVII e XVIII asentase a pataca e o millo procedentes de América. Os bos resultados destes produtos fan que a densidade de poboación medre polo que o sistema de minifundio non dá para alimentar a toda a poboación que, pouco a pouco, vai migrando ao mesmo lugar de onde viñera o millo e a pataca. Deste xeito, no XIX unha persoa de cada tres emigrará a paises como Venezuela, Brasil ou Arxentina, onde a todas as persoas procedentes de España son denominadas como "galegas".

Antes de asentar a pataca en Galicia, o alimento base para a poboación era a castaña, que se conservaba ata maio (castañas maiolas), de aí o seu festexo por todo o territorio a través dos magostos que se celebran en novembro. Moitas das celebracións tradicionais teñen que ver coas estacións do ano e a posición do sol respecto a terra que marca os traballos agrícolas e o consumo dos alimentos. Equinoccios e solsticios marcan o comezo das estacións e teñen que

ver co movemento da Terra arredor do sol e da inclinación do seu eixo. Por exemplo, os equinoccios son os momentos nos que o día e a noite duran o mesmo (12h), e dan lugar a primavera e ao outono. Como o eixo da Terra está inclinado, no solsticio de inverno, o hemisferio norte está máis afastado do Sol, mentres que no de Verán está máis próximo.

A primavera representa o renacer da natureza e festexámolo con, por exemplo, **os Maíos**. **O S. Xoán** da comezo ao verán, co día máis longo e a noite máis curta.

O outono é o tempo da recolleita e o abastecemento para o inverno, co **Magosto** ou San Martiño.

O Nadal representa, na relixión católica, o nacemento de Cristo, coincidindo cos festexos do renacer da luz que significa o solsticio de inverno.

Deste xeito, as festas funcionan como marcas de tempo e por iso, na fala popular e principalmente no refraneiro, moita xente chama ao mes polo nome da festa. Por exemplo: "Polo S. Xoan, a sardiña molla o pan" , "Polo Nadal, planta o teu allal" ou "Polo S.Martiño, trompos ao camiño".

Cara o final da sala de Sociedade, no apartado "A corrente da vida", hai unha vitrina que fala do casamento. Podedes ver un traxe usado nunha voda ou unha fotografía das persoas que casaron. Chama a atención hoxe en día que a vestimenta feminina sexa negra mais até que a raíña Victoria de Inglaterra puxo de moda casar de branco, o habitual era casar de escuro xa que simboliza elegancia.

A peza de madeira que vedes é unha prenda de compromiso que lle facía o noivo á noiva. É unha espadela e un espadeleiro (a parte decorada), **ferramentas para traballar o liño** na fase de espadelar.

SALA DE ARQUITECTURA

Ao comezo da sala hai unha maqueta e unha fotografía onde se fala da organización do territorio que se viña facendo de xeito tradicional. Un sistema que organizaba o terreo en hortas de policultivo, monte e varcias para o pasto.

Mirando a maqueta e a fotografía comprobamos que:

Ao redor das casas trabállanse as hortas con cultivos diversos e as froiteiras que, alén de proporcionar froita, serven de barreiras naturais para a protección da aldea de, por exemplo, incendios. Próximo as ríos e zonas de brañas, con humidade, están os prados para o pasto. Bordeando os ríos están as árbores de ribeira, como os freixos, amieiros ou bidueiros, madeiras óptimas para, por exemplo, facer zocas, partes do carro como o eixo. Nos terreos intermedios temos leiras destinadas ao millo para usalo, principalmente como forraxe.

Reparando **no monte**, observamos que é maioritariamente monte baixo (composto de toxos, xestas, carqueixas, uz, etc) que se usaba para crear esterco. Estes arbustos facían a cama dos animais na corte e mesturando cos seus excrementos producían abono natural para poder nutrir os cultivos. Nel tamén se plantaba o centeo a través das estivadas, queimas controladas para fertilizar a terra. Unha parte do monte acoutábase nas devesas para, por exemplo, ter leña. Dos soutos (montes de castiñeiros) obtemos a castaña, alimento base, das carballeiras podemos obter landras para alimentar ao porco, e nas fragas (zonas de biodiversidade composta por especies autóctonas) tamén se podían facer carboeiras para obter carbón vexetal. A importancia do monte amósase no dereito de uso, tendo en Galicia a fórmula do "Monte veciñal", con dereito de uso sempre que vivas no territorio.

Hoxe en día o monte está ocupado principalmente por especies de crecemento rápido, consecuencia do plan de **repoboación forestal masiva a través do piñeiro e do eucalipto** fomentado polo Franquismo desde a súa instauración en 1939. **Os obxectivos foron**

económicos, aumentando rapidamente a produción de madeira para a industria papeleira, a fabricación de resinas ou a construción.

Para a construción das casas tradicionais, ademais do granito, que é con diferenza o material máis utilizado en xeral en Galicia, tamén se utilizan pedras como o xisto e a lousa sobre todo na zona oriental galega.

Como vemos na sala de arquitectura, a orografía, o uso que se lle vai dar á construción ou a materia prima usada determina o tipo de construcións. Os hórreos son exemplos disto: segundo o territorio e o poder adquisitivo da familia, úsase un ou outro material para construílo; ademais a función de gardar a colleita fai que sempre se faga elevado do chan e con boa ventilación para unha óptima conservación. Para evitar que roedores poidan chegar ao gran gardado, non teñen escaleiras ou fálthalles o último chanzo. Por este mesmo motivo pónselle "tornarratos" enriba de cada pilar.

SALAS DE HISTORIA

As salas de Historia do Museo abren co mapa de Domingo Fontán. Este matemático tamén está enterrado no Panteón.

É o autor da Carta Geométrica de Galicia, o primeiro mapa moderno de Galicia, feito con criterios matemáticos. Tardou 17 anos en concluílo e é tan detallado que non o superaron até ter ferramentas como Google Earth. Conta a lenda que, a pesar de ser o máis detallado do momento, esqueceu de apuntar un lugar... mais antes de metelo en imprenta deuse de conta e incorporouno.

Que lugar sería? **Portas**, Pontevedra.

REMATE E REFLEXIÓN

Ide a igrexa para agardar ao resto do grupo. Mentres deixámosvos o logo do Museo para que reflexionedes.

Que dous elementos conforman o logo? **O casco dunha dorna, unha embarcación tradicional que podedes ver na sala do mar e, simulando a vela, temos a roda dun carro.**

Este Museo creouse en 1977 aínda que a idea xa viña de comezos do S.XX da man do Seminario de Estudos Galegos, estudantes que quixeron investigar e documentar a cultura galega. A súa intención era evitar que desaparecese, dado os cambios no xeito de vida tradicional que se estaban a dar a partir da revolución industrial. Estas persoas puxeron o foco no campo e no mar como elementos que definían o xeito de vida do pobo galego e por iso os elementos que vedes no noso logo.

Despois de ter percorrido o Museo e facervos unha idea de como quixeron representar a cultura tradicional de Galicia, preguntámosvos? Que engadiriades ou sacariades vós do Museo para falar da cultura galega no S.XXI?

Escribídeo nun folio a parte, e deixádeo na recepción do Museo se queredes.

Agardamos que nos deixedes as vosas suxestións na recepción do Museo. Lerémolas con atención.

Grazas por visitarnos!